

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ, ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Ιανουάριος 2007)

Συγγραφέας: ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Από το 1979 που θεσπίστηκε, κατ' επιταγή του Συντάγματος του 1975, ο νόμος 998/79 για την προστασία του δάσους και των δασικών εκτάσεων, μέχρι σήμερα, έχουν γίνει αλλεπάλληλες απόπειρες για την ανατροπή του, όχι μόνο νομοθετικές, αλλά και συνταγματικές. Όλες όμως προσέκρουσαν στη φιλοπεριβαλλοντική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Η χαρακτηριστικότερη απόπειρα ήταν αυτή της προηγούμενης αναθεώρησης του άρθρου 24, κατά τη διάρκεια της οποίας μάλιστα η τότε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ για να παρακάμψει τις αντιδράσεις εισήγαγε τη συνταγματική υποχρέωση του κράτους -νομική υπήρχε- για τη σύνταξη δασολογίου και την ερμηνευτική δήλωση ορισμού του δάσους και της δασικής έκτασης σύμφωνα με την απόφαση 27/1999 του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου.

Όσοι όμως εναντιωθήκαμε σ' εκείνη την αναθεώρηση πιστεύαμε ότι τόσο η προστασία του δασικού περιβάλλοντος όσο και η επίλυση των προβλημάτων του δασικού χώρου, που επικαλούνταν οι υποστηρικτές της, μπορούσαν να αντιμετωπιστούν από την ισχύουσα νομοθεσία. Αντίθετα, η αναθεώρηση θα έδινε το δικαίωμα -όπως και το έκανε με το ν. 3203/2003- για το βιασμό και τη λεηλασία της δασικής γης. Κι αυτό οφείλουν να το γνωρίζουν κι εκείνοι που σήμερα συμφωνούν για φιλοπεριβαλλοντικές προσθήκες στο άρθρο 24.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η μετέπειτα κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, που σημειωτέον ως αντιπολίτευση είχε χαρακτηρίσει αντισυνταγματικό, αντιεπιστημονικό και ψηφοθηρικό τον προηγούμενο νόμο, με την ανάληψη της εξουσίας προχώρησε άμεσα στην υλοποίησή του. Κι ευτυχώς για το δασικό οικοσύστημα της χώρας που το ΣΤΕ της έστειλε έγκαιρα το φιλοπεριβαλλοντικό του μήνυμα. Έτσι λοιπόν για να μην αδημονούν οι καταπατητές και οι αυθαιρετούντες έρχεται σήμερα η Νέα Δημοκρατία και προτείνει όχι μόνο την αναθεώρηση του άρθρου 24, αλλά κι αυτών που μπορούν να δημιουργήσουν εμπόδια στους σχεδιασμούς της, δηλαδή του άρθρου 117, το οποίο κηρύσσει υποχρεωτικά αναδασωτέες τις εκτάσεις που έχασαν το δασικό τους

χαρακτήρα, αλλά και του 100, που αναφέρεται στις αρμοδιότητες του ΣτΕ.

Με την προτεινόμενη αναθεώρηση σχεδιάζεται ο αποχαρακτηρισμός του 50% των εδαφών δασικού χαρακτήρα, δηλαδή περί τα 40.000.000 στρέμματα, η νομιμοποίηση όλων των αυθαιρεσιών σε βάρος του δασικού περιβάλλοντος μέχρι το 1978, η χρήση δασικών εδαφών και για πολεοδομικούς σκοπούς καθώς και η μερική υποκατάσταση του ΣτΕ από Συνταγματικό Δικαστήριο. Βέβαια η κυβέρνηση χρησιμοποιεί ως πρόσχημα την έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού και χρήσεων γης, πράγματα που μπορούσαν και μπορούν να γίνουν χωρίς την προηγούμενη και την προτεινόμενη συνταγματική αναθεώρηση, μέσω της κατάρτισης του Εθνικού Κτηματολογίου και των δασικών χαρτών, ως έχει θεσμικά η πολιτεία υποχρέωση να πράξει.

Η αλλαγή χρήσης των 40.000.000 στρεμμάτων δασικών εκτάσεων, χωρίς να έχει μελετηθεί η επίπτωση στο περιβαλλοντικό ισοζύγιο της χώρας, θα είναι μια εγκληματική ενέργεια σε βάρος του φυσικού περιβάλλοντος, όταν μάλιστα πολλές από αυτές είναι ιδιαίτερα πλούσιες σε βιοποικιλότητα, αναντικατάστατοι ταμιευτήρες και δυναμικά αυξομειούμενες επιφάνειες, αφού είναι γενικά παραδεκτό ότι τα τελευταία 50 χρόνια η δάσωση αυξήθηκε στις ορεινές περιοχές, ενώ στις χαμηλότερες περιαστικές και παράκτιες μειώθηκε από την παρουσία και τη δράση των ανθρώπων. Και βέβαια πίσω από αυτή την ανθρώπινη δράση κρύβονται οι πάσης φύσεως καταπατητές, από τον μικρό οικοπεδούχο των 100 τ.μ. που περιμένει να στήσει ή να νομιμοποιήσει την "παραθεριστική καλύβα" του μέχρι τον σύγχρονο Ηλιόπουλο και Σούτσο που θα ξαναπουλήσει οικόπεδα με θέα τη θάλασσα.

Ταυτόχρονα όμως θα υπάρξει και απώλεια του μοναδικού εργαλείου προστασίας ως περιουσίας -του τεκμηρίου κυριότητας του Δημοσίου- γι' αυτές τις εκτάσεις, επιβραβεύοντας έτσι τους σημερινούς καταπατητές της δημόσιας δασικής γης και αφήνοντας ανοιχτό το πεδίο για τους αυριανούς.

Η νομιμοποίηση όλων των αυθαιρεσιών μέχρι το 1978 που έγινε η πρώτη βλαστική απεικόνιση της χώρας μετά την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, δεν θα επιβραβεύσει μόνο όλες τις καταστάσεις που έχουν διαμορφωθεί σε βάρος των δασών μέχρι το 1978. Θα ξεκινήσει μια βιομηχανία αποχαρακτηρισμών που ενδέχεται να φτάσει ακόμη και στην κάλυψη παρανομιών μέχρι σήμερα με την επίκληση κοινωνικού χαρακτήρα προβλημάτων.

Η χρήση των δασών για χωροταξικούς και πολεοδομικούς σκοπούς θα καταστήσει όλη την περιαστική δασική γη εν δυνάμει οικοδομήσιμη και θα ικανοποιήσει τις αξιώσεις των οικοδομικών συνεταιρισμών, αφού μόνο για την Αττική περισσότερα από 60.000 στρέμματα δασικής γης περιμένουν να θυσιαστούν στο βωμό της οικοδομολαγνείας.

Σε όλες τις ανεπτυγμένες χώρες στη δεκαετία του '50 ο χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός ήταν σε πρώτη μοίρα. Δυστυχώς εμείς δεν προνοήσαμε όταν έπρεπε γι' αυτό και είχαμε τα γνωστά αποτελέσματα σε πολλές περιοχές της χώρας. Τους οικισμούς μας μετά το 1950 τους έκτισαν οι κτηματομεσίτες και οι εργολάβοι. Ο πολεοδομικός σχεδιασμός ήταν ανύπαρκτος ή απλώς επικύρωνε τετελεσμένα γεγονότα. Και βέβαια εμπόδιο δεν ήταν η δασική προστασία. Φαίνεται ότι δεν το θελήσαμε και ως πολιτεία, αλλά και ως κοινωνία. Ο νόμος 360/76 για τη χωροταξία ήρθε πολύ καθυστερημένα και δεν έχει δώσει μέχρι σήμερα κανένα αξιόλογο αποτέλεσμα. Τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια που θεσπίστηκαν μέχρι σήμερα σε εφαρμογή του Ν. 1337/83 έβαλαν κάποια τάξη σε μικρές μόνο γεωγραφικές περιοχές. Το Εθνικό Κτηματολόγιο όχι μόνο άργησε πολύ, αλλά και στη διαδρομή κόλλησε. Οι χωροταξικές μελέτες των Περιφερειών που έγιναν πρόσφατα χωροθέτησαν με τη λογική της απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων, δεν βάζουν τάξη σε όλο το χώρο και βέβαια από πουθενά δεν προκύπτει ότι η δασική προστασία που επιβάλλει το Σύνταγμα και η ισχύουσα δασική νομοθεσία αποτελούν εμπόδια.

Κανείς δεν μπορεί να έχει αντίρρηση ότι υπάρχουν πολλά προβλήματα στο δασικό χώρο που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Όσα εξ αυτών δημιουργήθηκαν από την ίδια τη φύση, όπως είναι η περίπτωση των δασωμένων αγρών μπορούν να αντιμετωπιστούν από πλευράς χρήσης γης με την ισχύουσα νομοθεσία και από πλευράς ιδιοκτησίας με την κατάθεση μιας απλής τροπολογίας, πάντα όμως με μεγάλη προσοχή στον αποχαρακτηρισμό, γιατί στις περισσότερες περιπτώσεις η ανάγκη για αγροτική εκμετάλλευση αυτών των εκτάσεων είναι πλασματική. Όσα όμως δημιουργήθηκαν από την ανθρώπινη παρέμβαση κατά παράβαση της δασικής νομοθεσίας πρέπει πρώτα να αποτυπωθούν.

Εάν είχε προχωρήσει η εφαρμογή του ν. 248/76 για το δασικό κτηματολόγιο ή είχε συνταχθεί το δασολόγιο που προέβλεπε ο ν. 998/79 ή αν προχωρήσει η σύνταξη των δασικών χαρτών που προβλέπονται στα πλαίσια του Εθνικού Κτηματολογίου, θα

είχαμε μια ακριβή εικόνα των παραπάνω προβλημάτων, θα είχαμε δηλαδή ξεκαθαρίσει όχι μόνο το ιδιοκτησιακό, αλλά και τα όρια του δασικού χώρου.

Μόνον τότε μπορεί να ξεκινήσει οποιαδήποτε συζήτηση για επίλυση των προβλημάτων και βέβαια με βάση δύο χρονολογίες αυτή του 1945 που απεικονίστηκε για πρώτη φορά η βλαστική κατάσταση της χώρας και αυτή του 1975 που θεσπίστηκε η συνταγματική προστασία του δασικού οικοσυστήματος.

Τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν μετά το 1975 αφορούν καταπατήσεις και αυθαιρεσίες και δεν πρέπει να δικαιωθούν, ενώ αυτά μεταξύ 1945 και 1975, μόνο στις περιπτώσεις που η επαναφορά τους στη δασική μορφή είναι αδύνατη, πρέπει να βρουν κάποια λύση.

Για όλα αυτά όμως δεν απαιτείται σήμερα καμιά αναθεώρηση της συνταγματικής θωράκισης του δασικού χώρου. Αντίθετα, η αναθεώρηση χρειάζεται για να γίνει ανεμπόδιστα και αποτελεσματικά η επέλαση κατά του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και βέβαια για να επιβραβευθούν οι πάσης φύσεως καταπατητές, αφού για το μεγαλύτερο μέρος του δασικού οικοσυστήματος υπάρχουν εμπράγματα διεκδικήσεις. Σ' αυτή την επίθεση οι Έλληνες βουλευτές πρέπει να αντιδράσουν.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «Η ΑΥΓΗ» στις 14 Ιανουαρίου 2006, σ. 29.